

CTB heet nu Ctgb

Nieuwe wet resulteert in nieuwe naam

Sinds medio oktober voert het College voor het toelating van bestrijdingsmiddelen een nieuwe naam. Dat is College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden. Een naam die aansluit bij de nieuwe, gelijknamige wet. CTB is nu Ctgb

Het is landbouwminister Gerda Verburg die op 24 september het nieuwe logo onthult. Zij was daarvoor speciaal naar het Ctgb in Wageningen gekomen, om ten overstaan van de Ctgb-medewerkers en de pers de officiële handeling te verrichten.

“De naam Gewasbeschermingsmiddelen en Biociden is gekozen omdat de Europese richtlijnen, die allebei door middel van deze wet worden geïmplementeerd, ook die naam hebben”, zegt de minister in haar toespraak voorafgaand aan de onthulling. “Bovendien zijn we, als het gaat om de naam, ook in lijn met de rest van Europa. Verder zijn onderdelen van de wet en de lagere regelgeving aangepast aan de huidige Europese richtlijnen. Dat betreft dan onderdelen die met name te maken hebben met het toelatingsproces.”

Volgens de minister sluit de nieuwe Nederlandse wet naadloos aan bij de Europese wetgeving op dit gebied. “Het voeren van handel wordt makkelijker en de regels zijn

voor iedereen gelijk. De nieuwe wet zorgt voor een ‘level playing field’. Behalve dat de nieuwe wet nu Europa-proof is, zijn ook de Nederlandse onderdelen flink gefacelift.”

Overigens blijft er in het Nederlandse toelatingsbeleid nog wel een aantal nationale elementen waarmee het Ctgb bij de uitvoering van haar taak rekening moet houden. Deze elementen zijn toegelicht in een brief die de minister aan de Tweede Kamer heeft gestuurd.

Ongehinderd doorgang

Een nieuw element in de wet is dat het Ctgb nu is belast met het verlenen van de toelating van de dringend vereiste middelen waarvoor een landbouwkundig knelpunt is vastgesteld. Voorheen heette dit ‘vrijstellingen’. Deze vrijstellingen werden verleend door de minister.

“Dat is een lastige, maar ook belangrijke nieuwe taak voor het Ctgb”, aldus minister Verburg. Aanvullend geeft Ctgb-directeur Jan Boleij aan dat de uitvoering hiervan

Poserend bij het nieuwe logo van het Ctgb (vlnr): Jan Boleij (directeur Ctgb), Gerda Verburg (minister LNV) en Dick Tommel (voorzitter Ctgb).

Nieuwe wet in werking getreden

Per 17 oktober jongstleden is de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden in werking getreden. Deze nieuwe wet vervangt de oude Bestrijdingsmiddelenwet, die sinds 1962 dienst heeft gedaan. Oorspronkelijk zou de nieuwe wet per 1 oktober van kracht worden. Er waren echter twee belangrijke redenen om dit uit te stellen. De eerste reden betreft het feit dat er nog geen nieuw bestuursreglement voor het Ctgb was. Daarin is vastgelegd hoe het Ctgb een toelatingsprocedure moet uitvoeren. De tweede reden betreft de lijst met herprioriterings-

middelen. Deze lijst moest met de inwerkingtreding van de nieuwe wet klaar zijn. Vanwege de tijdsdruk moest het Ctgb zich voor de samenstelling van deze lijst beperken tot gegevens die zij al tot beschikking had. Nieuwe gegevens konden niet worden meegenomen. Onder druk van de Tweede Kamer werd bepaald dat ook de nieuwe gegevens meegenomen moesten worden bij de samenstelling van de lijst. Hoewel noch het bestuursreglement noch de herprioriteringslijst klaar was, is de nieuwe wet toch op 17 oktober in werking getreden.

in beginsel op dezelfde wijze zal gebeuren als tot nu toe is gedaan. Daarin is ook de Plantenziektenkundige Dienst betrokken, die onderzoek of een bepaalde toepas-

sing daadwerkelijk onmisbaar is.

Het Ctgb (toen nog CTB) is nauw betrokken geweest bij het opstellen van de nieuwe regels. “Dat moet ook wel”, stelt de minister.

“Want als de regels niet uitvoerbaar zijn, ontstaan stagnaties in het toelatingsproces. En als we iets niet kunnen gebruiken in ‘bestrijdingsmiddelenland’, dan zijn het verstoppingen. Dit soort processen moet ongehinderd doorgang vinden, 24 uur per dag.”

Voorlopig vooruit

Ten slotte bedankt minister Verburg de medewerkers van het Ctgb voor het vele werk dat zij in de voorafgaande zomermaanden hebben verricht. “U bent, samen met de mensen van RIVM, TNO en PD, zeer intensief bezig geweest met de herbeoordeling van de van rechtswege toegelaten middelen. En voorlopig bent u nog niet af van dit soort klussen. Want de komende jaren zullen er nog genoeg veranderingen plaatsvinden. Met name de nieuwe Europese verordening die op termijn de gewasbeschermingsrichtlijn gaat vervangen, zal de nodige impact hebben op de werkwijze van het college. Wederzijdse erkenning, zonale beoordeling en maximale worksharing moeten dan hun beslag krijgen in het werk van het Ctgb. Voorlopig kunt u dus nog wel even vooruit.”

Op internet

Uiteraard heeft de naamswijziging van CTB naar Ctgb ook gevolgen voor de domeinnaam. Het CTB had destijds de pech dat de domeinnaam www.ctb.nl al geclaimd was door een gelijknamig ICT-bedrijf. Daarom redde zij zich tot nu toe met www.ctb-wageningen.nl. “Toen we wisten dat we Ctgb gingen heten, hebben we meteen www.ctgbl.nl en www.ctgb.eu geclaimd”, aldus Ctgb-directeur Jan Boleij.

De Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden in het kort

- In de nieuwe wet wordt niet meer gesproken over bestrijdingsmiddelen, maar over gewasbeschermingsmiddelen en biociden. Nederland volgt hiermee de Europese regels.
- De nieuwe wet is een stuk eenvoudiger dan de oude Bestrijdingsmiddelenwet. Hij bestaat slechts uit één wet, één Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) en één regeling. De oude Bestrijdingsmiddelenwet omvatte 16 AMvB's en 27 regelingen.
- De nieuwe wet maakt onderscheid tussen professionele gebruikers die een bewijs van vakbekwaamheid moeten hebben, en niet-professionele gebruikers die zo'n bewijs niet nodig hebben. Er wordt daarnaast onderscheid gemaakt tussen gewasbeschermingsmiddelen en biociden voor professionele en niet-professionele gebruikers.
- In de nieuwe wet is gekozen voor een doelgroepenbenadering. Dit houdt in dat de regels per doelgroep in hoofdstukken zijn ondergebracht. Er zijn dus hoofdstukken over de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden, maar ook hoofdstukken over handel en gebruik.

- Het Ctgb is nu belast met het verlenen van de toelating van de dringend vereiste middelen waarvoor een landbouwkundig knelpunt is vastgesteld.
- De handhaving van de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden wordt vormgegeven volgens het concept van programmatisch handhaven. Dat houdt in dat er afspraken zijn gemaakt om de aanpak van de controles op elkaar af te stemmen. Inmiddels is er een handhavingprogramma opgesteld met alle betrokken inspectiediensten en ministeries.
- De handhaving gebeurt op basis van risicoanalyse. De Algemene Inspectiedienst (AID) kan bestuurlijke boetes uitdelen.
- Er komt een verbod op vliegtuigspuiten per uiterlijk 1 oktober 2012.
- Telers zijn verplicht een gewasbeschermingsplan te maken (dit is al langer zo). De verplichting tot het bijhouden van een logboek vervalt. Wel moet de teler het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen bijhouden in zijn administratie. Grondontsmetting hoeft allen nog maar gemeld te worden.

Minister Gerda Verburg onthult het logo van het Ctgb, door met een (van een punaise voorzien) vliegennet een aantal ballonnen stuk te slaan.

Eenheid in de keten

Hoe omgaan met bovenwettelijke eisen?

De keten wordt geconfronteerd met verschillende eisen ten aanzien van gewasbescherming. Naast de wettelijke eisen kunnen ook certificatie-eisen en markteisen gelden. Dit schept verwarring, zeker voor telers. Stel een teler maakt hier een rechtszaak van, wat dan? Dat was het thema van een gezamenlijke bijeenkomst van Nefyto, Agrodis en DPA.

Al sinds een aantal jaren organiseert Nefyto ieder najaar een Product Stewardship bijeenkomst voor de commercieel en technisch medewerkers van de aangesloten bedrijven. Vorig jaar was het voor het eerst een gezamenlijke bijeenkomst met Agrodis, de brancheorganisatie van de distributeurs van gewasbeschermingsmiddelen. Dit jaar was het wederom een gezamenlijke bijeenkomst, nu met Agrodis en DPA (Dutch Produce Organisation). DPA is de sectorvereniging van de afzetorganisaties voor groenten, fruit en paddestoelen in Nederland.

De bijeenkomst vond begin oktober plaats, in de afmijnzaal bij Fruitmasters in Geldermalsen. Aanwezig waren ruim 100 deelnemers, afkomstig van de drie deelnemende organisaties.

Titel van de bijeenkomst was 'Sterke schakels, zwakke keten'. Met als insteek de verwarring die in de

keten wordt gezaaid door de verschillende eisen ten aanzien van gewasbescherming. En dan met name ten aanzien van residuen. Zo krijgen telers naast de wettelijke eisen steeds meer te maken met certificatie-eisen en markteisen, die bovenop de wettelijke eisen komen. Helemaal moeilijk wordt het als de producten van een teler ook nog eens geëxporteerd worden. Want de eisen verschillen per land en per grootwinkelbedrijf.

Verwarring alom. Toch moet er een kwalitatief goed eindproduct in het schap komen te liggen. Dat vereist eenheid in de keten en een duidelijke communicatie tussen de ketenpartijen. Deze problematiek was de insteek van de gezamenlijke bijeenkomst van Nefyto, Agrodis en DPA.

Rijdende rechter

Het thema wordt gepresenteerd als een zaak van de 'rijdende rech-

ter', naar het voorbeeld van de bekende televisieserie. De drie organiserende ketenpartijen zijn gedagvaard door een teler van groenten en fruit. Deze teler is de verwarring helemaal beu en acht daar de ketenpartijen voor verantwoordelijk. De rol van de klager wordt gespeeld door teler Jaap Hop.

De 'rijdende rechter' is mr. Jaap Bakker, gepensioneerd rechter. De heer Bakker is onder meer rechter geweest bij het College van beroep voor het bedrijfsleven, lid van de Raad van State en lid van het extern toetsingscollege voor de Product Stewardship Gedragscode van Nefyto.

De drie ketenpartijen worden 'verdedigd' door Hans van Es (voorzitter DPA), Conno de Ruijter (Agrodis) en Jo Ottenheim (Nefyto). De bijeenkomst wordt geopend door Erika den Daas (Certis Europe), lid van het dagelijks bestuur van Nefyto. In een rechtszaak mag een bode niet

ontbreken. Deze rol werd gespeeld door Ad Klaassen (secretaris DPA).

DPA

De teler in kwestie heeft voor elk van de drie organisatie een aantal aanklachten. Bij aanvang van het 'proces' leest de teler zijn aanklachten voor.

Ten eerste zijn aanklachten tegen DPA. De teler vindt dat de afzetorganisaties vertegenwoordigd in DPA te veel meegaan met de eisen van de supermarkten. "Ik moet op een bijna onmogelijke manier mijn producten telen omdat DPA geen weerstand biedt tegen deze eisen. Door de eisen kan ik veel minder middelen inzetten in de bestrijding van ziekten en plagen. Het middelenpakket is zo smal dat ik per middel meer moet gebruiken, met ook nog eens het risico op resistentie."

DPA-voorzitter Hans van Es en zijn getuige-deskundige Rien Simonse (specialist voedselveiligheid The Greenery) proberen de aanklachten te weerleggen. "De macht van de consument is groot. Bovendien wordt de consument sterk beïnvloed door de milieuorganisaties. Je ontkomt er niet aan om gehoor te geven aan de eisen die grootwinkelbedrijven stellen. Als je dat niet doet, kun je niet leveren."

Toch neemt DPA niet zomaar al die verschillende eisen van de afnemers over. "We proberen steeds sectorbrede oplossingen te bedenken", pleit Hans van Es. "Ook hebben we voor de export naar het buitenland import-toleranties kunnen verkrijgen. Die lossen veel problemen op. Verder zijn we in overleg gegaan met de milieuorganisaties en zijn we zelfs een gezamenlijk project gestart, met als doel meer grip te krijgen voor elkaars positie."

DPA spant zich in om telers werk uit handen te nemen, bijvoorbeeld door collectieve residubewaking. Verder probeert DPA te bemiddelen tussen de verschillende partijen en speelt DPA een belangrijke rol in het Europese harmonisatieproces rond residuen.

Tegen de ontwikkelingen in gaan is volgens Hans van Es niet de oplossing. "Je kunt er beter op anticiperen, dan kom je zelf aan het stuur te staan."

Agrodis

Dan de aanklachten tegen Agrodis. De teler verwijt Agrodis ongelijke behandeling. "Mijn vertegenwoordiger adviseert mij andere middelen dan de vertegenwoordiger die bij mijn buurman komt. Hoe kan dat?"

Ook verwijt de teler Agrodis dat haar leden onvoldoende op de hoogte zijn van de bovenwettelijke eisen van afzetorganisaties. En verder verdenkt de teler sommige Agrodis-leden ervan illegale midde-

Rien Simonse (The Greenery) trad op als getuige-deskundige voor DPA.

Johan Henken (Syngenta) trad op als getuige-deskundige voor Nefyto.

len voor te schrijven. "Dat is strafbaar en het werkt oneerlijke concurrentie in de hand."

Agrodis-vertegenwoordigers Conno de Ruijter en Wilbert Weijers gaan tegen de aanklachten in. Ten eerste wat betreft de schijnbaar niet-eenduidige advisering: "Een eenduidig advies dat voor alle telers geldt, is niet te geven. Advisering gebeurt altijd in samenspraak met de teler, aan de hand van zijn gewasbeschermingsplan en in onderling vertrouwen."

Dan het verwijt dat de adviseurs onvoldoende op de hoogte zijn van de bovenwettelijke eisen. Dit wordt door de verdedigers deels beaamd, maar: "Deze eisen worden onvoldoende gecommuniceerd door de afnemers. Gelukkig wordt dit al iets beter. Om dit een extra stimulans te geven, is Agrodis gestart met een Kennisproject. Dit project heeft tot doel om alle beschikbare kennis ten aanzien van bovenwettelijke eisen te bundelen en structureel te laten doorstromen naar alle betrokken partijen. Dit gebeurt door middel van een databank die via internet te

Voor de land- en tuinbouw is chemische gewasbescherming belangrijk en vaak zelfs noodzakelijk. De voorbeelden in deze rubriek illustreren dit.

Nut & Noodzaak

Onkruid op verhardingen

Onkruid op verhardingen: hoe groot is dit probleem?

Dat valt wel mee. Het voorkomen van onkruid op verhardingen is vooral een kwestie van goed beheer. Het berijden of betreden van de verharding is al een vrij efficiënte bestrijding. Het vegen van zwerfvuil werkt tevens als onkruidbestrijding doordat hiermee het kiembed voor het onkruid wordt weggehaald. Je kunt je afvragen of op plaatsen waar onkruid welig tiert eigenlijk wel verharding nodig is.

Waarom willen we dit onkruid tegengaan?

Onkruid op verharding kan onveilige situaties veroorzaken. Bijvoorbeeld doordat verkeersstekens op de grond uit het zicht raken. Ook heeft onkruidbestrijding een belangrijke esthetische functie. Slecht onderhoud leidt tot meer zwerfvuil en ongedierte, waardoor een plaats er verwaarloosd uit kan zien.

Wat kun je er tegen doen?

De eerste stappen zijn beheer en onderhoud. De verharding dient in goede conditie te zijn. Zo kun je op vergruizeld asfalt onkruid blijven wieden, het lost niks op. Aangrenzende groene zones moeten goed worden beheerd, om onkruidgroei op de verharding tegen te gaan. Bestrijding kan zowel mechanisch als chemisch plaatsvinden. Chemisch onkruidbeheer is zeer economisch en efficiënt en wordt daardoor veel gekozen. Je kunt hiermee ook plekken behandelen die anders alleen handmatig te bereiken zijn. Alternatieven zijn niet zo breed inzetbaar en de verharding kan er extra door slijten. En juist op versleten verharding groeit weer meer onkruid.

Voor onkruid op verharding is chemische bestrijding binnen een geïntegreerd programma de meest efficiënte oplossing, zowel in kosten als in milieubelasting.

Hoe zit het met de risico's van chemische bestrijding?

Van chemische bestrijding wordt gezegd dat deze het grond- en oppervlaktewater verontreinigt. Het klopt dat residuen op niet-onderbroken verharding bij de eerste regen naar het riool of de sloot kunnen afvloeien. Maar dit is alleen het geval als er directe afvloeit is. Een grasberm tussen verharding en sloot houdt die afvloeit tegen. Gravel geeft geen afvloeit, daar spoelt het regenwater de bodem in.

Kan het zonder chemie?

Onkruid op verharding is te bestrijden zonder chemie. Maar dit vereist een veel grotere inzet van mensen en middelen. De kosten zijn dan drie tot vijf keer zo hoog. Deze kosten moeten veelal door de burgers worden opgebracht. Bovendien heeft onderzoek uitgewezen dat bij te frequent gebruik van mechanische bestrijding het milieu meer wordt belast dan bij geïntegreerde chemische bestrijding.

Hoe kan chemie zo verantwoord mogelijk worden ingezet?

Chemische bestrijding binnen een geïntegreerd programma is de meest efficiënte oplossing. Zowel in kosten als in milieubelasting. Verharding moet zodanig aangelegd en onderhouden worden dat onkruid minder kans heeft. Opkomend onkruid moet vroeg bestreden worden. Chemische bestrijding moet efficiënt plaatsvinden. Dus alleen op het onkruid zelf en onder weersomstandigheden die de opname versterken en de afvloeit minimaliseren. Op plaatsen die direct naar het oppervlaktewater afvloeien, moet chemie niet ingezet worden maar een alternatieve bestrijding. Deze richtlijnen zijn te vinden op www.dob-verhardingen.nl.

Chemische bestrijding moet efficiënt plaatsvinden. Dus alleen op het onkruid zelf en onder weersomstandigheden die de opname versterken en de afvloeit minimaliseren. Op plaatsen die direct naar het oppervlaktewater afvloeien, moet chemie niet ingezet worden maar een alternatieve bestrijding. Deze richtlijnen zijn te vinden op www.dob-verhardingen.nl.

De drie advocaten werden gespeeld door (vlnr): Jo Ottenheim (Nefyto), Conno de Ruijter (Agrodis) en Hans van Es (DPA). Uiterst rechts Wilbert Weijers, getuige-deskundige namens Agrodis.

De 'rijdende rechter', gespeeld door Jaap Bakker, gepensioneerd rechter.

benaderen is. Naar verwachting is deze begin 2008 operationeel."

Advisering en verkoop van illegale middelen vindt Agrodis uit den boze. Maar daarvoor heeft de brancheorganisatie een doeltreffend middel: certificering. "Hiervoor heeft Agrodis het zogeheten RCS-systeem ontwikkeld. Inmiddels zijn alle bij Agrodis aangesloten distributeurs RCS-gecertificeerd. RCS garandeert een gecontroleerde distributie. Overigens spant Agrodis zich momenteel in voor een Algemeen Verbindend Verklaring van het RCS-systeem. Daarmee wordt RCS geïntegreerd in de wet- en regelgeving."

Nefyto

Dan de aanklachten van de teler tegen Nefyto. De teler verwijt de leden van Nefyto dat zij zich voornamelijk op de grote teelten richten en de kleine teelten verwaarlozen. "De industrie doet geen moeite om middelen te behouden. Hierdoor

wordt het middelenpakket smaller, kunnen middelen niet afgewisseld worden en ontstaat er resistentie."

Verder vindt de teler dat de producenten zich niet inspannen voor eenheid binnen de EU, terwijl het internationaal opererende ondernemingen zijn. Tot slot bekritiseert de teler de gebruiksvoorschriften op de etiketten: die houden geen rekening met de bovenwettelijke eisen van afnemers.

Jo Ottenheim en getuige-deskundige Johan Henken (Syngenta) treden op namens Nefyto. Laatstgenoemde legt uit waarom de investeringsdrempel van een gewasbeschermingsmiddel zo hoog is, met als gevolg dat de investeringen voor kleinere toepassingen hoger kunnen zijn dan de inkomsten. "Uit dat oogpunt is het eigenlijk nog een wonder dat er nog zoveel toelatingen zijn voor kleine toepassingen."

De verdedigers pleiten dat Nefyto en haar deelnemers zich wel degelijk inspannen voor het behoud van een breed middelenpakket. "De belangen van de industrie en de telers lopen hierin parallel. Dat we ons voor middelenbehoud inspannen, mag blijken uit onze betrokkenheid bij het Fonds Kleine Toepassingen, de Trustee (voor derdenuitbreidingen) en onze samenwerking met de coördinatoren effectief middelenpakket van LTO Nederland."

Jo Ottenheim benadrukt nog eens dat Nederlandse agrarische producten veilig zijn. "Als telers hun gewasbeschermingsmiddelen gebruiken volgens het etiket, ontstaan er geen normoverschrijdingen ten aanzien van residuen. Uit onderzoek blijkt ook dat het aantal overschrijdingen nog steeds afneemt. Strengere, bovenwettelijke eisen zijn niet nodig. Toch doet de retail dat wel en dat nemen we ook serieus."

Vonnis rechter

Rest de uitspraak van 'rijdende rechter' Jaap Bakker. Deze komt met een voorlopig vonnis, dat als volgt luidt: "Ik stel vast dat de teler zich in de teelt van zijn gewassen onvoldoende gesteund weet door de aangeklaagde partijen. Feit is wel dat afnemers steeds hogere eisen stellen, die kunnen ontaarden in onredelijke eisen. Dit kan leiden tot onrechtmatigheid en dat kan vervolgens leiden tot een civiele zaak."

Dan het (voorlopig) vonnis per aangeklaagde partij: "DPA moet aan de retail duidelijk maken welke eisen niet haalbaar zijn. En zij moet zich meer inspannen om eenheid te krijgen in de verschillende retail-eisen. De leden van Agrodis moeten eraan werken dat de adviseur nog meer oog krijgt voor de eisen waarmee de teler wordt geconfronteerd. En Agrodis moet voortvarend aan het werk met de aanvraag voor de Algemeen Verbindend Verklaring. Nefyto moet meer openstaan voor de eisen vanuit de consumenten en de retail, en moet zich hierin verdiepen. Zij moet zich niet blijven verschuilen achter het feit dat aan de wettelijke eisen is voldaan."

En tot slot: "Dit is een voorlopig vonnis. Er moeten acties in gang worden gezet. Hiervoor krijgt u precies één jaar. Dit is mijn vonnis. U zult het hiermee moeten doen."

Uiteraard kwamen er nog reacties en vragen uit de zaal. De middag werd informeel besloten en er was weer stof te nadenken én aanleiding tot actie. De jaarlijkse Nefyto Product Stewardship middag is inmiddels uitgegroeid tot een gebeurtenis waarbij steeds meer ketenpartners betrokken zijn. Een formule die goed bevalt en die wellicht nog verder kan uitgroeien.

De bijeenkomst telde ruim 100 deelnemers.

Phytophthora en innovatie

Voor de chemische gewasbeschermingsindustrie is het gewas aardappelen met zijn vele ziekten (Phytophthora, Alternaria, Rhizoctonia), plagen (bladluizen, Coloradokever, aaltjes) en onkruiden een belangrijk gewas. Het vertegenwoordigt circa 23 procent van de omzet in Nederland. Phytophthora infestans, de aardappelziekte, speelt daarin een dominerende rol. Het is de belangrijkste focus in de zoektocht naar nieuwe middelen.

In 1993 waren drie actieve stoffen verantwoordelijk voor 95 procent van het gebruik. Eigenlijk een wel erg smal pakket voor zo'n belangrijke ziekte. Tegenwoordig zijn er 14 actieve stoffen beschikbaar. Deze innovatieve ontwikkeling heeft geleid tot een breed keuzepakket voor de teler. Daardoor is een gerichtere aanpak van de aardappelziekte mogelijk. Ook de resistentie-dreiging is verminderd en de milieubelasting is fors afgenomen.

Bovenstaande feiten komen uit het artikel 'Chemie nog steeds één van de belangrijkste pijlers bij de bestrijding van Phytophthora infestans in aardappelen', geschreven door Jan Bouwman (Syngenta Crop Protection). De volledige tekst van het artikel en verschillende andere uiterst lezenswaardige artikelen over Phytophthora zijn te vinden in het themanummer Phytophthora (nummer 5, september 2007) van GWSBSCHRMNG, het mededelingenblad van de Koninklijke Nederlandse Plantenziektenkundige Vereniging.

Internationaal rapport over voordelen gewasbeschermingsmiddelen

Het National Resources Institute van de Universiteit van Greenwich heeft een rapport uitgebracht getiteld Pesticides and Humanity: the benefits of using pesticides.

De auteurs concluderen dat de lijst van voordelen bij oordeelkundig gebruik van gewasbeschermingsmiddelen groot is. Ook wordt duidelijk gemaakt dat gewasbeschermingsmiddelen een belangrijk instrument zijn en blijven voor het behoud en het verbeteren van de levensstandaard in de wereld.

Het rapport is tot stand gekomen in samenwerking met CroLife International en is te downloaden via www.nefyto.nl (publicaties).

Industrie heeft meeste vragen uit Silent Spring beantwoord

Honderd jaar geleden werd Rachel Carson geboren. Ze werd beroemd met het boek Silent Spring (1962), dat wordt gezien als het startpunt van de discussies over de milieueffecten van gewasbeschermingsmiddelen. In eerste instantie was er vanuit de industrie veel kritiek op het boek. De industrie verweet haar dat ze feiten verdraaide en dat haar beweringen geen wetenschappelijke basis hadden. De academische wereld daarentegen was positief.

Door de aandacht voor de gevaren van de eerste generatie gewasbeschermingsmiddelen is uiteindelijk de weg vrijgemaakt voor nieuwe generaties gewasbeschermingsmiddelen. Deze middelen hebben een specifiek werkingsspectrum en zijn veiliger voor mens, dier en milieu. De gewasbeschermingsmiddelenindustrie is ervan overtuigd dat zij de meeste vragen uit Silent Spring heeft beantwoord. Dit is niet alleen gebeurd door het ontwikkelen van middelen met minder risico's, maar ook via geïntegreerde gewasbescherming. Meer informatie: zie het artikel 'The sound of silence' in Agrow Magazine van september 2007 (www.agrow.com).

Rachel Carson werd in 1962 beroemd met het boek Silent Spring.

CBS onderzoekt middelengebruik

Het Centraal Bureau voor de Statistiek onderzoekt ook in 2008 het gebruik en de toepassingsmethoden van gewasbeschermingsmiddelen in de land- en tuinbouw. Voor het laatst gebeurde dat in 2004.

Gegevens over het middelengebruik spelen een belangrijke rol bij het gewasbeschermingsbeleid en de evaluatie daarvan. Zo werden de CBS-gegevens, evenals de omzetcijfers van de industrie, gebruikt bij de evaluatie van de Nota Duurzame Gewasbescherming. Deze werd begin dit jaar door het Milieu- en Natuurplanbureau gepubliceerd. Beide gegevensbronnen dragen bij aan een betrouwbaar beeld van de ontwikkelingen in de gewasbescherming.

Ook op basis van de nieuwe Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden blijft de verplichting bestaan voor producenten, importeurs en handelaren die gewasbeschermingsmiddelen op de markt brengen om gegevens over de geleverde hoeveelheden middelen aan de minister van LNV te verstrekken. Voor individuele bedrijven die de betreffende gegevens aan Nefyto aanleveren, blijft de bestaande uitzondering van kracht. Voor deze bedrijven verstrekt Nefyto de gegevens.

Product Stewardship rapportage

Binnenkort publiceert Nefyto voor de derde maal haar tweejaarlijkse Product Stewardship rapportage. Ditmaal wordt verslag gedaan over de jaren 2006 en 2007. Het rapport draagt de titel 'De volgende stap'.

In de rapportage worden de inspanningen besproken die de Nederlandse gewasbeschermingsindustrie heeft ondernomen in het kader van de Product Stewardship Gedragscode. Dat betreft zowel activiteiten die door de individuele Nefyto-bedrijven zijn ondernomen als de activiteiten van Nefyto als organisatie. Binnen het Convenant Duurzame Gewasbescherming is afgesproken dat Nefyto iedere twee jaar verslag doet van haar inspanningen op het gebied van Product Stewardship. De rapportage is onderverdeeld in de drie hoofdstukken Economisch gezond, Milieubewust en Maatschappelijk betrokken.

Grote zorgen over Europese verordening

ECPA: driekwart van gewasbeschermingsmiddelen valt weg

Het Europees Parlement heeft gestemd over de verordening die gewasbeschermingsrichtlijn 91/414 moet opvolgen. De uitkomst van die stemming is zorgelijk. Dat betreft met name de aanvullende cut-off criteria. Door deze criteria zal 75 procent van de gewasbeschermingsmiddelen wegvallen.

De verordening die oorspronkelijk is voorgesteld door de Europese Commissie bevatte al een aantal cut-off criteria. In het traject daarna is door het Environmental Committee (ENVI) van het Europees Parlement een aantal cut-off criteria toegevoegd. In een plenaire stemming op 23 oktober jongstleden heeft het Europees Parlement ingestemd met deze extra cut-off criteria.

“Dit is een schok voor de gewasbeschermingsindustrie. Maar zeker ook voor de land- en tuinbouw”,

‘Mens, dier en milieu zijn met de huidige regels ook al goed beschermd’

zegt Nefyto-directeur Maritza van Assen. “Onze Europese koepelorganisatie ECPA heeft bevestigd dat als de in stemming gebrachte cut-off criteria doorgang vinden, voor 75 procent van de nu toegelaten gewasbeschermingsmiddelen het doek valt. Dat zou het einde zijn van de economische basis voor de Europese gewasbeschermingsindustrie. Met ongetwijfeld ingrijpende gevolgen voor de land- en tuinbouw, ook in Nederland.”

In eerdere publicaties heeft Nefyto aangegeven zich zorgen te maken over bepaalde onderdelen van de

verordening (zie ook kader De andere bezwaren). In maart organiseerde Nefyto hierover een issuemeeting voor beleidsmakers. “Die andere bezwaren gelden nog steeds”, zegt Maritza van Assen. “Maar ze worden overschaduwd door de extra cut-off criteria, die vergaande gevolgen zullen hebben.”

Intrinsieke risico's

Wat zijn nu precies cut-off criteria? De redenering achter een cut-off criterium is als volgt: als een stof een bepaald intrinsiek risico in zich heeft, wordt uit voorzorg deze stof niet toegelaten. Het gaat hierbij om stoffeigenschappen die op een bepaalde manier schadelijk kunnen zijn voor mens, dier of milieu. Daarbij wordt niet de afweging

Maritza van Assen, directeur Nefyto: “Gelukkig bespeuren we dat deze rigide voorstellen niet worden gesteund door de Nederlandse overheid. Nefyto is blij met deze opstelling.”

Als 75 procent van de gewasbeschermingsmiddelen wegvalt, hoe komt de land- en tuinbouw er dan voor te staan? Lege akkers?

meegenomen in hoeverre maatregelen dit risico tot een aanvaardbaar niveau kunnen reduceren. Met andere woorden, de wijze waarop een stof wordt geformuleerd tot een middel, de gebruiksaanwijzing op het etiket, de wijze van toediening, beschermende maatregelen en dergelijke worden niet in de afweging meegenomen.

Dat laatste gebeurt wel met bijvoorbeeld auto's, slaapmiddelen en röntgenstraling. Allemaal zaken die in potentie grote risico's met zich meebrengen, maar waarvan we door middel van regelgeving en beschermende maatregelen het risico terugbrengen naar een niveau dat aanvaardbaar wordt geacht.

Het Europees Parlement wil dit laatste niet voor bepaalde schadelijke eigenschappen van werkzame stoffen in gewasbeschermingsmiddelen. “Bij deze stoffen kijkt men alleen naar de specifieke, intrinsieke eigenschappen. Zonder oog te hebben voor de feitelijke risico's. En vervolgens wordt daar de toelatingsbeslissing op gebaseerd”, consta-

teert Maritza van Assen.

Deze benadering wordt ‘hazard-based’ genoemd. Dit is de tegenhanger van de ‘risk-based’ benadering, waarbij het effect van risicobepalende maatregelen wel wordt meegewogen.

“Hiermee worden de regels voor gewasbeschermingsmiddelen strenger dan de algemeen geldende regels voor chemische stoffen”, vervolgt Maritza van Assen. “De regels voor chemische stoffen zijn recent vastgelegd in REACH. Ik zie geen goede redenen waarom voor gewasbeschermingsmiddelen strengere regels zouden moeten gelden dan voor andere chemische stoffen. Zeker als je daarin ook nog eens de gevolgen meeneemt.”

Ongelukkige stemming

Voor Maritza van Assen is het duidelijk: “Ik vind het een ongelukkige stemming van het Europees Parlement, ik kan het niet anders benoemen. Mens, dier en milieu zijn met de huidige regels ook al goed beschermd. Deze regels hebben vanaf de jaren negentig al tot een afname van 1100 naar circa 300 actieve stoffen geleid.”

Het verbaast Nefyto dat bepaalde fracties in het Europees Parlement zo gemakkelijk omgaan met de gevolgen van hun voorstellen. “Men zou zich de ingrijpende gevolgen voor de Europese landbouw moeten realiseren. Juist nu weer het besef doorbreekt dat de Europese landbouw van vitaal belang is voor voedsel, economie en energievoorziening.”

Ook Europese koepelorganisatie ECPA geeft in verschillende publicaties duidelijk aan hoe zij over de stemming denkt: ‘De leden van het Europees Parlement negeren het overtuigende bewijs dat de veiligheid van deze technologie aantoonbaar is. Zonder deze technologie bestaat het risico om tot 40 procent van de opbrengsten uit land- en tuinbouw te verliezen door ziekten en plagen. Telers wordt de middelen ontnomen om voldoende voed-

De andere bezwaren

De grootste zorg over de inhoud van de verordening zoals deze er nu uitziet, betreft de aanvullende cut-off criteria. Daarnaast heeft de industrie nog problemen met de wijze waarop de comparative assessment zal worden ingevuld.

Op andere onderdelen heeft het Parlement laten zien oog te hebben voor de argumenten die door de industrie en de landbouworganisaties naar voren zijn gebracht. Met name op het vlak van gegevensbescherming, kleine toepassingen, voorlopige toelatingen en parallelimport hebben de stemmingen van het Europees Parlement geleid tot een positieve bijstelling van het voorstel voor de nieuwe verordening. Op deze fronten zijn dus successen geboekt.

sel te produceren voor een prijs die door alle consumenten op te brengen is.’

Nederlandse overheid

“De stemming in het Europees Parlement maakt duidelijk dat men zich zorgen maakt over bepaalde intrinsieke eigenschappen van werkzame stoffen. Dat is een signaal dat we serieus moeten nemen”, zegt Maritza van Assen. “Tegelijk hoop ik dat het verstand zal zegevieren en dat men in de verdere besluitvorming de juiste afwegingen maakt over de extra cut-off criteria en de gevolgen daarvan. Gelukkig bespeuren we dat deze rigide voorstellen niet worden gesteund door de Nederlandse overheid. Nefyto is blij met deze opstelling. We hopen dat mede door de invloed van de Nederlandse overheid het alsnog de goede kant opgaat met de Europese verordening.”

Het traject naar invoering

In juli 2006 heeft de Europese Commissie haar voorstel ingediend voor de verordening die Richtlijn 91/414 moet opvolgen. Zoals gebruikelijk is dit voorstel vervolgens langs twee trajecten besproken. Het eerste traject betreft de bespreking door de Europese Raad. Dit zijn vertegenwoordigers van de lidstaten. Het tweede (parallel lopende) traject betreft de bespreking door het Europees Parlement, dat hiervoor een eigen procedure heeft. Het voorstel wordt eerst behandeld door enkele commissies, waarvan één commissie als eerste behandelaar wordt aangewezen. In dit geval was dat de vaste commissie voor milieu (ENVI). Deze commissie is daarin terzijde gestaan door de commissie voor de interne markt en landbouw. Als eerste behandelaar heeft ENVI een rapporteur aangewezen. Dat was Hiltrud Breyer, van de fractie De Groenen/Vrije Europese Alliantie. Hiltrud Breyer heeft in juli 2007 een rapport uitgebracht, waarover de commissies hebben gestemd. Deze stemming viel zo uit dat het rapport door de commissies werd aangenomen. Het rapport bevat enkele

honderden amendementen, die aan de verordening toegevoegd zouden moeten worden. Een aantal van die amendementen heeft betrekking op de in dit artikel besproken cut-off criteria.

Op 23 oktober jongstleden is per amendement plenair gestemd door het Europees Parlement. Deze stemming maakt duidelijk welke amendementen het parlement wel steunt en welke niet. Duidelijk werd dat het Europees Parlement een groot aantal amendementen steunt, waaronder de aanvullende cut-off criteria.

Intussen loopt ook het traject van de eerder genoemde Europese Raad (met vertegenwoordigers van de lidstaten) door. In 2008 gaan deze raad en de commissies samen aan de slag, om vervolgens een gemeenschappelijk standpunt te formuleren. Daarin zal worden verwoord hoe gedacht wordt over de amendementen die door het Europees Parlement worden gesteund. Daarna volgt een tweede lezing door het parlement. In 2008 volgt een stemming en naar verwachting wordt in 2011 de verordening ingevoerd.

COLOFON

NEFYTO BULLETIN 3 | december 2007 | Jaargang 13 Nefyto Bulletin is een uitgave van Nefyto (Nederlandse Stichting voor Fytofarmacie), belangenorganisatie voor de Nederlandse agrochemische industrie. Het bulletin wordt kosteloos toegezonden aan personen en organisaties die op enigerlei wijze betrokken zijn bij gewasbescherming in Nederland. Nefyto Bulletin verschijnt vier keer per jaar in een oplage van 1800.

REDACTIE Nefyto, Hogeweg 16 | Postbus 80523, 2508 GM Den Haag | t (070) 750 31 00 | f (070) 354 97 66 | nefyto@nefyto.nl | www.nefyto.nl **TEKST EN REALISATIE** FredMeijer.nl Communicatie, Doetinchem

ONTWERP EN LAY-OUT Cyril Strijdonk Ontwerpburo, Gaanderen **FOTOGRAFIE** Fred Meijer, ReMarkable Communicatie **DRUK** Weevers Vorden **VERSPREIDING** Controlled circulation / ISSN 1382-3833